

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **A. R. i S. T.**

skazanych za przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 61 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i innych,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 23 lutego 2024 r.
wniosku obrońcy skazanego A. R. o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego R.W.,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

postanowił:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego R. W. od udziału w
rozpoznaniu sprawy o sygn. II KK 308/23.**

UZASADNIENIE

Obrońcy skazanych A.R. i S.T. wnieśli kasacje od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 grudnia 2022 r., sygn. akt II AKa 273/22, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15 marca 2022 r., sygn. akt XVIII K 85/21. Kasacje obrońców skazanych zostały zarejestrowane w repertorium pod sygn. II KK 308/23 i zgodnie z kolejnością wpływu, zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 7 lipca 2023 r. sprawę przydzielono SSN R. W.. Obrońca skazanego A. R., pismem z dnia 17 lipca 2023 r. wniósł o stwierdzenie braku spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN R. W. na podstawie art. 29 § 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: ustawa o SN), a w konsekwencji o wyłączenie

tego sędziego od rozpoznawania przedmiotowej sprawy. Uzasadniając wniosek obrońca wskazał, że w świetle orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Sądu Najwyższego wydanie orzeczenia przez SSN R. W. powołanego na urząd sędziego Sądu Najwyższego przy udziale wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa prowadziłoby do naruszenia standardu niezależności i bezstronności sędziowskiej. Obrońca zauważył również, że konieczne jest poszanowanie zasady *nemo iudex in causa sua*, natomiast charakter zarzutów kasacyjnych, wskazujących na oczywistą wadliwość orzeczenia ze względu na wadliwą obsadę sądu odwoławczego, należy uznać za bezpośrednio dotyczący Sędziego wyznaczonego do rozpoznania kasacji. Powyższy wniosek został zarejestrowany pod sygn. II KB 15/23.

Zarządzeniem z dnia 4 października 2023 r., sygn. akt II KB 15/23, Prezes Sądu Najwyższego Zbigniew Kapiński, na podstawie art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 6 ustawy o SN odrzucił wniosek obrońcy skazanego A. R. o zbadanie przez SSN R. W. wymogów niezawisłości i bezstronności. Jednocześnie zarządził nadanie dalszego biegu pisma jako wniosku o wyłączenie sędziego złożonego w trybie art. 41 k.p.k.

Zarządzeniem z dnia 10 października 2023 r. Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracami Izby Karnej przydzielił sprawę w przedmiocie rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego SSN Barbarze Skoczkwskiej (sygn. KRI 283).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego A. R., oparty o przepis art. 41 § 1 k.p.k., zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z tym przepisem sędzia podlega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Okolicznością mogąca wywołać tę wątpliwość może być m.in. tryb powołania sędziego Sądu Najwyższego na urząd (zob. np. postanowienie SN z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KK 206/21). Sąd Najwyższy ma zatem obowiązek wyłączyć sędziego także wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszych uchybień, a więc do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i

uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, co mogłoby skutkować m.in. odpowiedzialnością odszkodowawczą Państwa (zob. np. postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2023 r., sygn. akt II KK 57/23 [KRI 155]).

Złożony przez obrońcę wniosek opiera się na okolicznościach związanych z powołaniem R. W. na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3). Sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; uchwała Sądu Najwyższego w składzie połączonych 3 Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wynika natomiast, że tego rodzaju wady stwierdzone w postępowaniach nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (por. m. in. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, Reczkowicz przeciwko Polsce; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce).

Należy przy tym dodać, że brak gwarancji zachowania minimum standardu niezależności, niezawisłości i bezstronności orzekania dotyczy w szczególności sposób sędziów byłej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, tj. m.in. R. W. (zob. np. postanowienie SN z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KK 206/21). Należy jedynie zasygnalizować, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał Izbę Dyscyplinarną za zależną od władzy politycznej, a tym samym przyjął, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (por. wyrok TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, przeciwko Polsce). W czasie orzekania w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego sędziowie okazywali

lekceważenie wobec wiążącego polskie sądy orzecznictwa europejskiego (choćby poprzez rozpoznawanie spraw w okresie zawieszenia przez TSUE funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej – SSN R. W. np. 16 listopada 2021 r. w sprawie I DO 13/21).

Podkreślić także należy, co zostało wskazane we wniosku obrońcy, że w realiach rozpoznawanej sprawy udział wyznaczonego sędziego w rozpoznaniu przedmiotowej sprawy stanowiłby rażące naruszenie zakazu *nemo iudex in causa sua*. Kwestią wyłączenia sędziego w takiej sytuacji, tj. w układzie, gdy o zarzucie nienależytej obsady sądu spowodowanej wadliwością postępowania nominacyjnego prowadzonego przed KRS ukształtowaną stosownie do przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. orzekać miałby sędzia Sądu Najwyższego powołany na urząd w procedurze nominacyjnej ukształtowanej tą samą ustawą, Sąd Najwyższy zajmował się m.in. w sprawach II KO 12/22 – postanowienie z dnia 17 marca 2022 r., IV KO 32/22 – postanowienie z dnia 28 kwietnia 2022 r. czy też w V KB 6/22 – postanowienie z dnia 14 października 2022 r. Przytoczyć przede wszystkim jednak uchwałę składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 (I KZP 2/22), w której podkreślono, że wniosek o wyłączenie ze składu sądu powszechnego osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., nie może być rozpoznawany przez sąd mający w swoim składzie takiego sędziego; w przeciwnym razie dojdzie do sytuacji objętej zakazem *nemo iudex in causa sua*. Argumenty zawarte w uzasadnieniu tej uchwały w odniesieniu do tego - jak się wydaje - dość oczywistego wniosku, a *minore ad maius* mają zastosowanie tym bardziej w przypadku, gdy owym sędzią rozpoznającym zarzuty kasacyjne, w tym wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jest sędzia Sądu Najwyższego, co do którego aktualizują się te same zastrzeżenia.

Mając powyższe na uwadze, należało wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego R. W. od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. II KK 308/23.

[PGW]

[ał]

